

การสร้างสรรค์สารคดีสั้นเพื่อส่งเสริม สืบสานและการดำรงอยู่ของ อุปรากรจีนยูนนาน “เสียงจิวยูนนานอยู่แห่งใด”

SHORT DOCUMENTARY CREATION TO PROMOTE THE INHERITANCE AND PROTECTION
OF THE YUNNAN OPERA IN CHINA “WHERE IS THE VOICE OF YUNNAN OPERA”

Yuntao Su ¹

ภวษา เรืองชีวิน ²

บุญชู บุญลิขิตศิริ ³

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ยึดการสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ ใช้การสืบสานของศิลปะอุปรากรยูนนานดั้งเดิมและการวิจัยเป็นหลักฐานอ้างอิงทางทฤษฎี วิเคราะห์บทบาทในการอนุรักษ์และสืบสานของอุปรากรยูนนานจากภาพบันทึก อีกทั้งดำเนินการวิเคราะห์และเสนอแผนในการแก้ข้อปัญหาที่มีอยู่ในกระบวนการถ่ายบันทึกข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้จะถูกใช้กับภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องหนึ่ง เนื้อหาหลัก ๆ จะแสดงออกมาผ่านการสัมภาษณ์ผู้ที่ยืนหยัดในการสืบสานอุปรากรยูนนานจำนวนหนึ่งและผ่านทางวิธีการ “เล่าเรื่อง” ชื่อของภาพยนตร์สารคดีนี้คือ “เสียงจิวยูนนานอยู่แห่งไหนใด”

ผลลัพธ์แสดงชัดว่า อุปรากรยูนนานเป็นรูปแบบการแสดงออกทางศิลปะดั้งเดิมชิ้นหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มีประวัติศาสตร์การพัฒนายาวนาน ในด้านการร้องและการแสดงของอุปรากรยูนนานยังคงดำเนินตามรูปแบบดั้งเดิม อุปรากรยูนนานมีกลิ่นอายพื้นถิ่นที่เข้มข้นและสไตลศิลปะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ได้เป็นตัวแทนชีวิตพื้นบ้านของท้องถิ่น ภาพยนตร์สารคดี “เสียงจิวยูนนานอยู่แห่งไหนใด” ยึดผู้สืบสานอุปรากรยูนนานทั้งสามรุ่น (คนสูงอายุ คนวัยกลางคน และคนหนุ่มสาว) เป็นเป้าหมายหลัก เล่าบรรยายเรื่องราวของผู้สืบสานและอุปรากรยูนนานไปยังผู้ชมผ่านทาง การดำเนินการถ่ายทำการแสดงอุปรากรยูนนานและผู้สืบสานใน 3 หัวข้อ คือ อุปสรรคความยากลำบาก การยืนหยัดอดทนและการสืบต่อ เพื่อมาแสดงสภาพปัจจุบันของอุปรากรยูนนานดึงดูดความสนใจที่มีต่ออุปรากรยูนนานดั้งเดิมของผู้คน งานวิจัยฉบับนี้ได้อธิบายและแนะนำถึงกระบวนการการสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์สารคดี “เสียงจิวยูนนานอยู่แห่งไหนใด” หลัก ๆ ประกอบด้วยการเลือกหัวข้อ การวางแผนก่อนการถ่ายทำ การทำการถ่ายทำและกระบวนการหลังการถ่ายทำ ซึ่งสามารถทำให้ข้อมูลภาพที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอุปรากรยูนนานดั้งเดิมสมบูรณ์ขึ้นได้โดยการสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์สารคดี ทำให้คนจำนวนมากขึ้นเข้าใจวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งนี่ก็จะทำให้คนรุ่นถัดไปนักท่องเที่ยวนและผู้ประกอบการรู้จักถึงคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ รวมถึงความได้เปรียบและความสำคัญของวัฒนธรรมยูนนาน อีกทั้งดำเนินการส่งเสริมผลักดันและรักษาวัฒนธรรมเหล่านี้ไว้

¹ นิสิตหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² ผศ.ดร.,อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ ผศ.ดร.,อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ให้คงอยู่ต่อไป ในขณะที่เดียวกันก็พบข้อบกพร่องบางอย่างในขณะสร้างสรรค์ผลงานเช่นกัน ซึ่งก็สามารถทำให้เราได้ย้อนไต่ตรองรูปแบบการสร้างสรรค้ผลงานของตัวเอง มีบทบาทในการเป็นแรงบันดาลใจสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานในวันข้างหน้า

คำสำคัญ : อุปรากรยูนนาน; ศิลปะดั้งเดิม; สืบสานและอนุรักษ์; สารคดี; การส่งเสริม

Abstract

This research takes film and television creation as the practical basic, and it is also based on the theoretical basis of the inheritance and research of traditional Yunnan opera. It analyzes the role of video recording in the inheritance and the protection of Yunnan opera, and points the problems existing in the process of video recording and proposes solutions. The information obtained from this research will be used for a short documentary film, which will be presented through interviews with several traditional artists who continue to sing Yunnan opera, and through the method of “storytelling”. The title of the documentary is “Where is the Voice of Yunnan Opera”.

The results show that Yunnan Opera has a long history of development as a traditional art form within the intangible cultural heritage. It still follows the traditional way in singing and performance. Yunnan Opera has a strong local flavor and unique artistic style, representing the local folk life. The documentary film “Where is the Voice of Yunnan Opera” focuses on the three generations of Yunnan opera inheritors: the old, the middle-aged and the young. The research through the three themes of difficulties, perseverance and inheritance, the performance and the inheritors of Yunnan opera are filmed, and the stories of the inheritors and Yunnan opera are told to the audience to show the current situation of Yunnan opera. The documentary focuses on the current situation of Yunnan Opera and draws people’s attention to traditional Yunnan Opera. This research introduces the creation process of the documentary “Where is the Voice of Yunnan Opera”, which includes the idea of selecting the topic, pre-planning, mid-shooting and post-editing. The creation of the documentary will enrich the visual material about traditional Yunnan Opera culture and make more people understand traditional culture, which will also make the next generation, tourists and business owners realize the value, advantages and importance of Yunnan cultural symbols and continue to promote and preserve these traditional cultures. Also, through this creation, many shortcomings in the creation were found, which can further reflect on the way they create and inspire future creations.

KEYWORDS : YUNNAN OPERA, TRADITIONAL ART, CULTURAL INHERITANCE AND PROTECTION, DOCUMENTARY

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงอุปรากรจีน หลายคนจะนึกถึงอุปรากรจีนจากปักกิ่ง หรือละครหลวงเหมา มีคนจำนวนน้อยมากที่รู้จักอุปรากรยูนนาน (เตียนจวี) ในมณฑลยูนนาน อุปรากรยูนนานถือเป็นหนึ่งในการสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มีประวัติศาสตร์มายาวนานนับร้อยปี ยังคงได้รับความนิยอย่างกว้างขวางในพื้นที่บ้านเมืองยูนนานอุปรากรยูนนาน (เตียนจวี) ถือเป็นอุปรากรคลาสสิกของประเทศจีน มีประวัติศาสตร์มานานกว่า 200 ปี และมีการพัฒนาและผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นมาตั้งแต่ช่วงปลายราชวงศ์หมิง ยาวนานถึงช่วงราชวงศ์ชิงของเฉียนหลง (ค.ศ.1644-1911) โดยมีรูปแบบทางวัฒนธรรมด้านการแสดงที่ผนวกศิลปะพื้นบ้านของท้องถิ่น ผสมผสานภาษาถิ่น ขบธรรมเนียมและดนตรีพื้นบ้านของยูนนานลงไป กลายเป็นอุปรากรยูนนานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเฉพาะตัวอุปรากรยูนนานได้รับการพัฒนาจนถึงจุดสูงสุดในช่วงยุค 60 ขณะนั้นคณะอุปรากรทั้งเล็กใหญ่ในเขตมณฑลยูนนานมีราว 2000 กว่ากลุ่ม ตั้งแต่ในเขตเมืองไปจนถึงชนบท ผู้คนล้วนคุ้นเคยกับการทำนองเพลงเป็นอย่างดี เด็กหรือผู้ใหญ่ก็ล้วนชอบดูบางคนถึงขนาดตามติดย้ายตามโรงละครไป ทำให้โรงละครแน่นขนัดไปด้วยผู้คน บางครั้งในเมือง ๆ หนึ่ง อาจมีอุปรากรยูนนานขึ้นแสดงหลายคณะ กล่าวได้ว่า อุปรากรยูนนานในขณะนั้นเป็นส่วนสำคัญของสังคมและวิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้คน และดูเหมือนจะเป็นที่นิยมมากกว่าโรงภาพยนตร์ในปัจจุบันเสียอีก

แต่ถึงอย่างไร สรรพสิ่งใด ๆ เมื่อมีขึ้นก็ย่อมมีลง ในช่วงปลาย ค.ศ.1980 เนื่องจากบริบททางสังคม ผู้คนและการดำรงอยู่ที่เปลี่ยนไป อุปรากรยูนนานจึงได้เดินจากจุดสูงสุดสู่จุดต่ำสุด จากความนิยมเริ่มถดถอย ผู้ชมก็ยังอยู่ยั้งน้อยลง นักแสดงผู้ที่มีความสามารถด้านอุปรากรยูนนานต่างเริ่มแยกย้ายหันเหทิศไปตามทางของตัวเอง จากการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย คนจำนวนมากเคยชินกับสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ อย่างเช่น คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือพวกเขาสามารถนำเพลงที่ตัวเองชื่นชอบมาเก็บบันทึกเก็บไว้ อยากฟังเมื่อไรก็เปิดฟังเมื่อนั้น อุปรากรยูนนานแบบดั้งเดิมจึงค่อย ๆ เลือนลางจางหายออกจากสายตาของผู้คน ความรุ่งเรืองที่เคยมีมาจนถึงวันนี้ ทั้งมณฑลมีเพียงแค่โรงละครอุปรากรยูนนานเพียงไม่กี่แห่ง ปัจจุบันมีที่จัดแสดงอยู่ที่เมืองคุนหมิง และอีกบางส่วนที่จัดแสดงในเมืองอู๋ซีและเมืองฉูสง โดยผู้ชมส่วนใหญ่ค่อย ๆ กลายเป็นผู้สูงอายุ ทำให้อุปรากรยูนนานซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นกำลังจะหายไปจากชีวิตผู้คนและถูกหลงลืมไปอย่างโดดเดี่ยว

จากภาวะตกต่ำของอุปรากรยูนนานวันนี้ทำให้รู้สึกน่าเสียดายที่ศิลปะอุปรากรยูนนานดั้งเดิมได้ค่อย ๆ เสื่อมคลายลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม การวิจัยนี้จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้คนได้มองย้อนว่า ในสังคมยุคปัจจุบันอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้วิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมกำลังไร้หนทางจะไป ด้วยจำนวนผู้ชมแสดงออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนว่าลดน้อยลง แนวโน้มการแก้ตัวลง

ผู้คนของโครงสร้างทางสังคมยุคเก่า หรือเป็นเพียงแค่เพราะผู้ชมวัยรุ่นที่ไม่เข้าใจและไม่ชอบอุปรากรยูนนาน คิดว่าห่างไกลกับชีวิตจริงเกินไป ถ้าเช่นนั้นอาจหมายความว่าเมื่อพวกเราเผชิญหน้าสถานการณ์ลักษณะนี้ จะทำได้เพียงแต่ยืนมองและคร่ำครวญอย่างนั้นหรือ คำตอบคือไม่ใช่ จึงนำไปสู่งานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ หาแนวทางสืบสานรูปแบบแนวทางของศิลปะอุปรากรยูนนานดั้งเดิมในความหลากหลาย ในการดำรงอยู่และพัฒนาในยุคปัจจุบันได้อย่างไร เพราะไม่ว่าจะเป็นศิลปินอุปรากรยูนนาน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บันทึกวิถีโอ หรือรัฐบาลท้องถิ่นที่ร่วมงานฝีมือ“กว่าพันกว่าหมื่น” ไว้ในทีเดียว คือรากเง้าดั้งเดิมที่แผ่ด้วยความเป็นตัวตนที่ไม่สามารถทิ้งไปได้ ดังนั้น ปัญหาที่ชัดเจนที่สุดที่อุปรากรยูนนานดั้งเดิมเผชิญก็คือการสูญหายไปจำนวนมากของความต้องการทางตลาดและผู้สืบสาน รูปแบบที่ยังดำรงอยู่ต่อไปก็คือปรับตัวกับสภาพแวดล้อมของปัจจุบัน ยึดจุดเด่นของเทคนิคทางสารสนเทศในยุคปัจจุบันที่ถ่ายทอดเร็วและผู้รับสารกว้างขวางทำให้คนจำนวนมากเข้าใจและชื่นชอบอุปรากรยูนนาน ได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาและวิเคราะห์บทบาทรวมถึงแนวทางในการอนุรักษ์สืบสานศิลปะอุปรากรยูนนานดั้งเดิมผ่านการสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์
2. ส่งเสริมและขยายความต้องการทางตลาดของอุปรากรยูนนานให้เพิ่มมากขึ้น โดยการเพิ่มกลุ่มผู้ชมเป้าหมายเพื่อสร้างความแข็งแกร่งและผลักดันอุปรากรยูนนานให้มีฐานะในสังคมสูงกว่าเดิม
3. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ชุดภาพยนตร์สารคดีสั้น “เสียงจ้วญนนานอยู่แห่งไหน” เพื่อให้อุปรากรยูนนานดั้งเดิมได้รับการสืบสานและการเผยแพร่

กรอบความคิด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านพื้นที่ : เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน และชุมชนชนบทรอบ ๆ เมืองคุนหมิง เช่น หินเจี๋ยจวง ป้ายหม่า ไต้หวหนาน

2. ขอบเขตทางด้านเวลา : ช่วงระยะเวลา ปี ค.ศ. 2019 -2021

3. ขอบเขตทางด้านเนื้อหาและการสร้างสรรค์ :

การวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลของอุปรากรยูนนานดั้งเดิม จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อวิเคราะห์นำไปสู่การนำเสนอผ่านการสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์เป็นพื้นฐานในการลงมือปฏิบัติ เพื่อสืบสานของศิลปะอุปรากรยูนนานดั้งเดิมโดยมีหลักฐานอ้างอิงทางทฤษฎีวิเคราะห์บทบาทในการอนุรักษ์และสืบสานของอุปรากรยูนนานผ่านการบันทึกวิดีโอ การสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์สารคดีจัดเป็นรูปแบบหนึ่งในเทคนิคสารสนเทศยุคปัจจุบัน เนื้อหาที่จัดแสดงต้องการจะแสดงออกมาอย่างสมจริงผ่านทางรูปแบบของวิดีโอภาพและเสียง แสดงจุดมุ่งหมายของการถ่ายทำที่แท้จริงออกมาผ่านการสะท้อนในงานศิลปะและวิธีการเชิงสารคดี ในขณะเดียวกันรูปแบบของการถ่ายทำด้านสุนทรียศาสตร์ จะทำให้เข้าถึงผู้คนจิตใจผู้ชมมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการผลักดันการสืบสานและอนุรักษ์อุปรากรยูนนาน

ขั้นตอนกระบวนการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลของอุปรากรยูนนานดั้งเดิม เพื่อรวบรวมเอกลักษณ์เฉพาะตัวของอุปรากรยูนนาน และมีการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลอุปรากรยูนนาน ผ่านการสัมภาษณ์สถานการณ์จริงในปัจจุบันของศิลปินอุปรากรยูนนาน จากนั้นกำหนดแผนงาน สร้างสรรค์ภาพยนตร์เชิงสารคดีสำเร็จ ทำให้ผู้ชมเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์เรื่องราว ผสมผสานความเป็นจริงของอุปรากรยูนนาน วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและบทบาทของอุปรากรยูนนานจากมุมมองและกรอบความคิดที่แตกต่าง ความคิดเห็นและตัวบุคคลของผู้วิจัยล้วนเป็นคนท้องถิ่น ซึ่งจะมีส่วนช่วยเหลือในการผลักดันรวมถึงทำให้คนจำนวนมากขึ้นตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมอย่างมีคุณค่า โดยดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมและจัดการและวิเคราะห์เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

อุปรากรยูนนาน (เตียนจวี) เป็นหนึ่งในอุปรากรท้องถิ่นของมณฑลยูนนาน หรือที่เรียกว่าเตียนซี เนื่องจากชื่อย่อของยูนนานเรียกว่า “เตียน” คุนหมิงเป็นเมืองเอกของมณฑลยูนนานและเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดของมณฑลยูนนานคุนหมิงเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจ การค้า ท่องเที่ยว การคมนาคม และความดั้งเดิมของวัฒนธรรม ทุก ๆ ปีล้วนมีนักท่องเที่ยว พ่อค้าและคนทั่วไปจำนวนมากมาท่องเที่ยวคุนหมิง ด้วยเหตุนี้ คุนหมิงจึงกลายเป็นเมืองใหญ่ที่มีประชาชนชาวยูนนานกระจายตัวอย่างกว้างขวางที่สุด การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากรของเมืองคุนหมิง ได้ส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นของความต้องการทางวัฒนธรรมในจิตวิญญาณของผู้คน ในขณะเดียวกันยูนนานเป็นมณฑลที่มี

ชนกลุ่มน้อยจำนวนมาก ถึงขั้นถูกขนานนามว่า “มหาสมุทรแห่งศิลปะชนกลุ่มน้อย” ในกระบวนการพัฒนาของอุปรากรยูนนานนั้น การแสดงบนเวทีพื้นบ้านเป็นระยะเวลาอันยาวนานทำให้ได้ซึมซับศิลปะพื้นบ้านและมีเอกลักษณ์ของชนพื้นเมืองของชนกลุ่มน้อย

ภาพที่ 1 : สถานการณ์การกระจายตัวของคณะการแสดงอุปรากรยูนนานในเมืองคุนหมิง

ปัจจุบันคณะการแสดงอุปรากรยูนนานที่เคลื่อนไหวอยู่ในเมืองคุนหมิง หลัก ๆ มี 4 คณะ คณะอุปรากรยูนนานผานหลงเตียนซี คณะอุปรากรยูนนานเหวินเมี่ยว คณะอุปรากรยูนนานสี่จื่ออิ่ง และคณะอุปรากรยูนนานกวนตู้หลี่หยวน ซึ่งชุมชนชนบทรอบ ๆ เมืองคุนหมิงอย่างเช่น หินเวจวง ปายหม่า ไต้หวาน ล้วนมีร่องรอยของกิจกรรมคณะอุปรากรยูนนานนอกเวลา ทุกครั้งที่ถึงช่วงตรุษจีน ช่วงว่างจากการทำการเกษตรจะแสดงให้กับประชาชนท้องถิ่นชมซึ่งทำให้ชีวิตวัฒนธรรมของกลุ่มคนในท้องถิ่นคึกคักขึ้นอย่างมาก คณะอุปรากรยูนนานเหวินเมี่ยวและคณะอุปรากรยูนนานสี่จื่ออิ่งยึดการร้องเป็นหลัก ในขณะที่แสดง นักแสดงจะไม่ใส่ชุดการแสดงอุปรากรเด็ดขาด ไม่แต่งหน้า เน้นการนั่งร้องจึงไม่ค่อยดึงดูดในด้านของภาพ

คณะอุปรากรยูนนานผานหลงเตียนซี ของตลาดจั่ววันซินหนงมาว เป็นคณะการแสดงอุปรากรยูนนานที่มีมาตรฐานและมีอาชีพ นักแสดงจะคงอยู่ที่ประมาณ 20 คน นักแสดงส่วนใหญ่เป็นนักแสดงมืออาชีพที่เกษียณอยู่บ้านโดยปกติแล้วล้วนมีอายุงานเกี่ยวกับอุปรากรประมาณ 20-30 ปี ตั้งแต่ก่อตั้งมีงานแสดงมาตลอด ใน 1 ปี 365 วัน ดูเหมือนเกือบจะไร้ซึ่งวันหยุดพัก การแสดงประเภทนี้ล้วนเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเองจากผู้ที่เคยคลั่งไคล้ในอุปรากรยูนนาน ไม่มีเงินตอบแทน ผู้ชมคือคนสูงอายุเป็นหลัก มีคนหนุ่มสาวสอดแทรกมาชมการแสดงบ้าง คณะอุปรากรยูนนานนี้มีการก่อตั้งมานาน มีสถานที่ในการแสดงชัดเจน

คณะอุปรากรยูนนานกวนตู้หลี่หยวน ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2011 ชื่อเต็มเรียกว่า “สถานที่ถ่ายทอดและเรียนรู้โคมไฟอุปรากรยูนนานกวนตู้หลี่หยวน” ตั้งอยู่ที่ในซอยที่ไม่ค่อยสะดุดตาเส้นหนึ่งในเมืองโบราณกวนตู้จู่เจิน ในเมืองคุนหมิง โดยมี ศิลปิน “พื้นบ้าน” กลุ่มหนึ่งมาแสดงที่นี่ พวกเขาเปิดการแสดงวันพุธถึงวันอาทิตย์ของทุก ๆ สัปดาห์ วันละ 2 ชั่วโมง ขายบัตรเข้าชมราคา 6 หยวน นักแสดงบนเวทีและผู้ชมล่างเวทีล้วนเหมือนกันคือแทบจะเป็นคนสูงอายุเกือบทั้งหมด คนหนุ่มสาวน้อยมาก การก่อตั้งของคณะอุปรากรยูนนานนี้แม้ว่าไม่ยาวนานมาก แต่มีสถานที่และนักแสดงที่มั่นคง

2. การดำเนินการสำรวจภาคสนาม

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2019 ผู้วิจัยได้สำรวจพื้นที่การจัดแสดงอุปรากรยูนนาน โดยเริ่มจากคณะผานหลงเตียนซี ตลาดจ้วนชินหนงม่าว แต่พื้นที่ตลาดจ้วนชินหนงม่าวมีการปรับปรุงดำเนินการซ่อมแซมใหม่ ทำให้คณะอุปรากรย้ายออกไปในช่วงที่เดือนก่อนหน้า และไปจัดแสดงในชั้นสามของลานจอดรถที่ซ่อมใหม่ของ โรงอุปรากรหยวนต้า (ห่างจากตลาดฝักจ้วนชินประมาณ 500 เมตร) ข้างโรงเรียนประถมของซุนเจิง

ภาพที่ 2 ตำแหน่งบน Google map ที่คณะอุปรากรยูนนานตลาดจ้วนชินหนงม่าวย้ายไป

ภาพที่ 3 ลานจอดรถที่ย้ายไปอยู่ (ผู้ถ่าย Su Yuntao ตุลาคม ค.ศ.2019)

ผู้วิจัยลงพื้นที่พบว่าคณะอุปรากรยูนนานนี้ได้ย้ายออกไปแล้ว โดยไม่มีความแน่ชัดเรื่องพื้นที่และข้อมูล จากการสอบถามคนพื้นที่จนในที่สุดในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2019 ก็ได้พบช่องทางติดต่อสมาชิกในคณะคนหนึ่งจากนักข่าวหนังสือพิมพ์ด้วยความช่วยเหลือของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยคุนหมิง ซึ่งคณะอุปรากรยูนนานนี้ได้ย้ายไปยังที่อยู่ใหม่บริเวณตลาดหูเจียงฮวาเหินเยว และเปิดการแสดงในเวลา 14:00-16:00 น.ของทุกวัน

ภาพที่ 4 ตำแหน่งบน Google map ที่คณะผานหลงเตียนซี
อุปรากรตลาดจ้วนชินหนงม่าวย้ายไปทั้ง 2 ครั้ง

จากบนแผนที่สามารถเห็นได้ว่า มีการย้ายสถานที่ของคณะอุปการจันญุนนานถึงสองครั้ง ในปี ค.ศ.2019 แต่ตำแหน่งที่ย้ายไปส่วนใหญ่อยู่ในเขตเดียวกัน ระยะห่างไม่ไกลกันมาก (ห่างจากลานจอดรถ 1.5 กิโลเมตร ห่างจากตลาดผักจันจุนหนิงมาว 1 กิโลเมตร) วิเคราะห์ได้ว่า การย้ายสถานที่ทั้งสองครั้งของคณะอุปการจันญุนนานนี้อาจเพราะเพื่อสะดวกกับการบริการให้กับผู้ชมระแวกใกล้เคียง จากการลงพื้นที่สำรวจคณะอุปการจันญุนนานเพื่อสัมภาษณ์ในตลาดอู่เจียงจงเหอ พบว่ารูปแบบการตกแต่งของร้านค้าในตลาดค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน ในตลาดก็สะอาดเป็นระเบียบ แต่บรรยากาศดูเงียบเหงา ๆ เนื่องจากลูกค้าในตลาดน้อยมาก มีเพียงแค่อำเภอร้านค้า 10 กว่าร้านที่เปิดให้บริการร้านค้าบางส่วนปิดตัวลงชั่วคราวเนื่องจากสาเหตุของเรื่องโรคระบาด covid 19 แต่คณะอุปการจันญุนนานยังคงตั้งอยู่ที่ชั้น 2 ของมุมของตลาด

ภาพที่ 5 สภาพแวดล้อมภายในของโรงละครคณะอุปการจันญุนนาน จากตลาดอู่เจียงจงเหอ
(ผู้ถ่าย: Su Yuntao ธันวาคม ค.ศ. 2019)

ภาพที่ 6 แผนผังสภาพแวดล้อมภายในของโรงละคร

โดยขนาดสถานที่ใหม่ของคณะอุปการจันญุนนาน มีพื้นที่ประมาณ 100 ตารางเมตร ด้านในแบ่งบริเวณดังนี้ 1.เวที 2.พื้นที่ผู้ชม 3.พื้นที่บรรเลงดนตรี 4.ห้องแต่งหน้า 5.ห้องเก็บเสื้อผ้าและอุปกรณ์ พื้นที่ของผู้ชมสามารถรองรับได้ประมาณ 25 คน มีโต๊ะเก้าอี้ค่อนข้างครบ เนื่องจากสถานที่

แห่งนี้เคยเป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางสังคมในอดีต ส่วนพื้นที่บรรเลงดนตรี ห้องแต่งหน้าและห้องเก็บอุปกรณ์มีขนาดเล็กมาก สามารถรองรับได้เพียงแค่ 2-3 คน พื้นที่ทำกิจกรรมก็ค่อนข้างคับแคบ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์พบว่า ข้อดีคือมีพื้นที่แสดงเฉพาะ มีนักแสดงที่สวมชุดสำหรับการแสดง ทุก ๆ วันมีเวลาแสดงที่ชัดเจน แต่ข้อด้อย คือตำแหน่งที่ตั้งห่างไกล มีผู้ชมน้อยมาก สภาพแวดล้อมโดยรอบไม่เอื้อต่อการแสดง อีกทั้งสถานที่เล็กและจ่ายค่าเช่าแพง

ภาพที่ 7-8 การดำเนินการสัมภาษณ์ต่อหัวหน้าคณะและสมาชิกคณะอุปรากรยูนนาน
(ผู้ถ่าย:เหอเจิน ธันวาคม ค.ศ. 2019)

ภาพที่ 9-10 การดำเนินการอัดวิดีโอและสำรวจโดยแบบสอบถามต่อผู้ชมและสมาชิกคณะอุปรากรยูนนาน
(ผู้ถ่าย : Su Yuntao ธันวาคม ค.ศ. 2019)

ในการสำรวจข้อมูลกลุ่มเป้าหมายผู้วิจัยกำหนดเลือกหัวหน้าคณะ 1 คน สมาชิกในคณะ 3 คน (นักแสดง 2 คน/นักดนตรี 1 คน) และ ผู้ชมซึ่งเป็นผู้สูงอายุ และใช้รูปแบบการสำรวจ ด้วยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ในกระบวนการการสัมภาษณ์ พบว่าสมาชิกและผู้ชมของคณะอุปรากรยูนนานส่วนมากนั้นเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความยากต่อการกรอกแบบสอบถามในระดับหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบของการถามตอบและการจดบันทึกมาโดยมี ข้อมูลจากการวิเคราะห์สรุปผลเชิงสถิติ พบว่าแนวโน้มของการสืบสานและการอนุรักษ์ต่ออุปรากรยูนนานมีการสนับสนุนร้อยละ 100 และการสร้างผลงานภาพยนตร์สารคดีอุปรากรยูนนานมีผลกระทบต่อ การอนุรักษ์และการสืบสานจะมีผลกระทบร้อยละ 100 โดยนักแสดงและผู้ชมของอุปรากรยูนนานส่วนมากเป็นคนสูงอายุและเชื่อว่าการสร้างสรรค์ภาพยนตร์เชิงสารคดีจะเกิดบทบาทในระดับหนึ่งต่อการสืบสานและอนุรักษ์อุปรากรยูนนานในระดับหนึ่ง

ภาพที่ 11-12 ถนนเมืองโบราณกวนตุ๋กู่เจิ้น (ผู้ถ่าย: Su Yuntao พฤศจิกายน ค.ศ. 2019)

นอกเหนือจากการสำรวจคณะผานหลงเตียนซี ตลาดจ้วนทินหนงม่าว ผู้วิจัยยังไปสำรวจคณะอุปรากรยูนนานกวนตุ๋กู่เจิ้นของเมืองโบราณกวนตุ๋กู่เจิ้น ซึ่งเมืองโบราณกวนตุ๋กู่เจิ้นเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน (The ancient town of Guandu) ตั้งอยู่ที่ซานเมืองฝ่งตะวันออกเฉียงใต้ของเมืองคุนหมิงมณฑลยูนนาน มีพื้นที่ 17 ตารางกิโลเมตร เป็นหนึ่งในเมืองโบราณทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของเมืองคุนหมิง โบราณสถานทางวัฒนธรรมกวนตุ๋กู่เจิ้นมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์หลากหลาย คณะอุปรากรยูนนานกวนตุ๋กู่เจิ้นก็อยู่ที่นี้

ภาพที่ 13 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวในเมืองโบราณกวนตุ๋กู่เจิ้นและประตูทางเข้ากู่ตุ๋กู่เจิ้น
(ผู้ถ่าย: Su Yuntao พฤศจิกายน ค.ศ. 2019)

ในการสำรวจวิจัยและทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจสภาพแวดล้อมของเมืองโบราณกวนตุ๋กู่เจิ้น พบว่า เมืองโบราณกวนตุ๋กู่เจิ้นเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบเปิด ไม่ต้องเสียค่าเข้าชม ลักษณะการตกแต่งของร้านค้าด้านในเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนใหญ่เป็นสิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นใหม่โดยการทำเลียนแบบโบราณ ถนนของเมืองโบราณกวนตุ๋กู่เจิ้นสะอาดเป็นระเบียบ แต่บรรยากาศกลับขาดมนต์เสน่ห์ของความเก่าแก่และเป็นไปในเชิงการค้ามีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ส่วนใหญ่มาจากที่อื่นและมีคนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ระแวกใกล้เคียง สำหรับคณะอุปรากรยูนนานนั้นตั้งอยู่ที่มุมฝ่งตะวันออกเฉียงใต้ของเมืองโบราณ

ภาพที่ 14 พื้นที่บรรเลงดนตรี

ภาพที่ 15 ห้องแต่งหน้า

ภาพที่ 16 เวที

ภาพที่ 17 พื้นที่นั่งชม

ภาพที่ 14-17 สภาพแวดล้อมภายในของคณะอุปรากรยูนนานกวนตู้หลีหยวน
(ผู้ถ่าย : Su Yuntao พฤศจิกายน ค.ศ. 2019)

จากการสำรวจพื้นที่ตั้งของคณะอุปรากรยูนนานกวนตู้หลีหยวน พบว่า 1.ตำแหน่งที่ตั้งค่อนข้างหาเจอง่าย ในแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน 2.สถานที่กว้างมาก สิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน บรรยากาศการชมที่นั้รับชมดีมาก 3.นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่นและผู้สูงอายุที่อาศัยในระแวกใกล้เคียง 4.คณะฯ ใช้นักแสดงเยอะมาก ผู้วิจัยได้วาดแผนผังสภาพแวดล้อมภายในโรงละครของของอุปรากรยูนนานนี้ตามการสำรวจ ดังนี้

ภาพที่ 18 แผนผังสภาพแวดล้อมภายในของคณะอุปรากรยูนนานกวนตู้หลีหยวน

เนื่องจากการสนับสนุนจากทางภาครัฐ เจื่อนไซในหลาย ๆ ด้าน ทำให้ภาพรวมของคณะอุปรากรจินยูนนานกวนตู้หลีหยวนค่อนข้างดี พื้นที่จัดแสดงมีพื้นที่ใช้สอย 500 ตารางเมตร ด้านในแบ่งออกเป็น เวที พื้นที่นั่งชม พื้นที่สำหรับการบรรเลงดนตรี ห้องแต่งหน้า ห้องเสื้อผ้า พื้นที่นั่งชมสามารถรองรับได้ประมาณ 80 คน มีเก้าอี้นั่งครบครันโดยปกติคนจะนั่งกันเต็ม แสงไฟ เสียง เวที วงดนตรี อุปกรณ์ประกอบฉากก็ค่อนข้างสมบูรณ์ การสัมผัสประสบการณ์ของผู้ชมค่อนข้างเยี่ยม พื้นที่สำหรับการบรรเลงดนตรี ห้องแต่งหน้าและห้องกับเก็บอุปกรณ์กระจายอยู่ที่สองข้างของเวทีกว้างขวาง มีบริเวณที่สามารถทำกิจกรรมได้มาก นักแสดงก็ค่อนข้างเยอะ ราว 15 คน ในบางช่วงเวลายังมีนักแสดงวัยหนุ่มสาวเข้าร่วมแสดงด้วย จากการรวบรวมจุดเด่นของคณะอุปรากรจินยูนนานกวนตู้หลีหยวนพบว่าข้อดี คือมีผู้ชมจำนวนมากทั้งนักท่องเที่ยวต่างถิ่นและคนท้องถิ่น รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในการแสดงครบครันไม่ว่าจะเป็น ไฟ เสียง วงดนตรี อุปกรณ์ประกอบฉาก และมีสภาพแวดล้อมดี พื้นที่กว้างขวาง และยังได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐที่เกี่ยวข้อง แต่สำหรับจุดด้อย พบว่า พื้นที่มีค่าเช่าแพงเพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยว และอยู่ชานเมืองห่างจากตัวเมืองค่อนข้างไกล

ภาพที่ 19 การดำเนินการสัมภาษณ์ต่อหัวหน้าคณะและสมาชิกคณะอุปรากรจินยูนนาน
(ผู้ถ่าย: เหอเจิน ธันวาคม ค.ศ. 2019)

ในการสำรวจข้อมูลกลุ่มเป้าหมายผู้วิจัยกำหนดเลือกหัวหน้าคณะ 1 คน นักแสดง 3 คน (คนสูงอายุ คนวัยกลางคน คนหนุ่มสาว และผู้ชม ซึ่งเป็นคนสูงอายุและนักท่องเที่ยว) โดยใช้รูปแบบการสำรวจด้วยการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ในกระบวนการสัมภาษณ์ พบว่าสมาชิกของคณะอุปรากรจินยูนนานและผู้ชมส่วนมากนั้นเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จากการวิเคราะห์สรุปผลเชิงสถิติ พบว่า แนวโน้มของการสืบสานและการอนุรักษ์ต่ออุปรากรจินยูนนานมีการสนับสนุนร้อยละ 100 และการสร้างผลงานภาพยนตร์สารคดีอุปรากรจินยูนนานมีผลกระทบต่อการอนุรักษ์และการสืบสานจะมีผลกระทบร้อยละ 89 และไม่แน่ชัดร้อยละ 11 จากการแบ่งเป็นกลุ่มคนที่แตกต่างกันไป 3 กลุ่มคือ

วัยรุ่น วัยกลางคนและวัยสูงอายุ ซึ่งวัยสูงอายุและวัยกลางคนแสดงความเห็นว่าการสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์เชิงสารคดีจะมีบทบาทในระดับหนึ่งต่อการสืบสานและการอนุรักษ์ต่ออนุภาครุ่นนาน แต่คนหนุ่มสาวกลับไม่มั่นใจ เป็นไปได้ว่าอาจจะมีผลกระทบเพียงเล็กน้อย เพราะรูปแบบการใช้ชีวิตของคนหนุ่มสาวอาจจะยากต่อการแก้ไข

3. การวิเคราะห์สรุปผลการเก็บข้อมูล

จากผลสำรวจศึกษา เพื่อจะได้รวบรวมข้อมูล และเนื้อหาในแผนงานการถ่ายทำภาพยนตร์เชิงสารคดี “เสียงจั่วญวนนานอยู่แห่งหนใด” ผู้วิจัยได้ทำข้อเปรียบเทียบจากหลาย ๆ ด้านต่อคณะอนุภาครุ่นนานกวนตู้หลีหยวนและอนุภาครุ่นนานผานหลงเตียนซี ดังนี้

	คณะอนุภาครุ่นนานผานหลงเตียนซี	คณะอนุภาครุ่นนานกวนตู้หลีหยวน
ระยะเวลาที่ดำรงอยู่	ก่อตั้งมา 40 ปี	ก่อตั้งมา 9 ปี
เวลาในการแสดง	ทุก ๆ วัน 14.00-16.00 น.	วันพุธ-วันอาทิตย์ 13.30-15.30 น.
บุคคล	สมาชิกประจำ จำนวน 4-5 คน ทุก ๆ คนล้วนเป็นผู้สูงอายุเกิน 60 ปี	สมาชิกประจำประมาณ 15 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ราว 50 ปี มีคนวัยกลางคนและคนหนุ่มสาวน้อย
สถานที่	ใกล้กับใจกลางเมือง ตลาดหลัก หาเจอยาก	อยู่ชานเมือง แหล่งท่องเที่ยว หาดเจียงย
สภาพแวดล้อมในการถ่ายทำ	สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ค่อนข้างแย่	สภาพแวดล้อมรอบ ๆ ดี เงียบชื้น้านสุข อนามัยเยี่ยม
สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	สถานที่เล็ก สิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างน้อย	สถานที่กว้างขวาง สิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน
ผู้ชม	ประมาณ 20 คน ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุและแขกประจำ บางครั้งมีคนหนุ่มสาว	ประมาณ 45 คน ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุและนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
ผู้สืบสาน	ไม่มีคนหนุ่มสาว	มีคนหนุ่มสาว
ปัญหาที่พบ	ปัญหาด้านการเงิน/นักแสดง/ผู้ชม ร้อยละ 100	ปัญหาด้านการเงิน/นักแสดง/ผู้ชม ร้อยละ 60

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบของคณะอนุภาครุ่นนานผานหลงเตียนซีและคณะอนุภาครุ่นนานกวนตู้หลีหยวน

นอกจากนี้ยังพบว่า คณะอุปรากรยูนนานทั้งสองคณะมีลักษณะและปัญหาที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถนำมาเป็นปัจจัยที่มีประโยชน์สำหรับการวางแผนสร้างสรรค์ในการถ่ายทำภาพยนตร์เชิงสารคดี โดยช่วงเวลาในการก่อตั้งคณะอุปรากรยูนนานผ่านหลงเตียนชี่ยาวนาน มีนัยยะทางประวัติศาสตร์และมีการแสดงทุกวัน มีความสะดวกในการถ่ายทำ แต่ก็มักแสดงค่อนข้างน้อย สถานที่ค่อนข้างเล็กซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจากการถ่ายทำ อีกทั้งหัวหน้าคณะอายุเยอะ ไม่มีเงินทุนสนับสนุนรวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาการดำเนินการอุปรากรยูนนานได้ ในขณะที่คณะอุปรากรยูนนานกวนตู้หลี่หยวนมีเวลาในการก่อตั้งไม่นาน แต่มีสมาชิกในคณะเยอะ สิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน สถานที่กว้างขวางรวมถึงข้อได้เปรียบในด้านอื่น ๆ มีประโยชน์กับการถ่ายทำ รวมทั้งคณะอุปรากรยูนนานกู่ตู้หลี่หยวนมีนักแสดงวัยรุ่นเยอะ มีประโยชน์กับการแสดงจุดเด่นของการสืบสานและการสืบทอดของอุปรากรยูนนาน

หัวหน้าคณะของพวกเขา คุณหลงเสี่ยวจู้ได้ก้าวผ่านกระบวนการการเรียนรู้ ร้องจิ้ง การยอมแพ้และความพยายามจนกระทั่งสามารถได้รับการยอมรับในการร้องจิ้งให้กับคณะอีกครั้ง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีต่ออุปรากรยูนนานของเธอได้อย่างลึกซึ้งและเป็นมุมมองที่มีประโยชน์กับความหลากหลายของเนื้อหาที่ถ่ายทำ

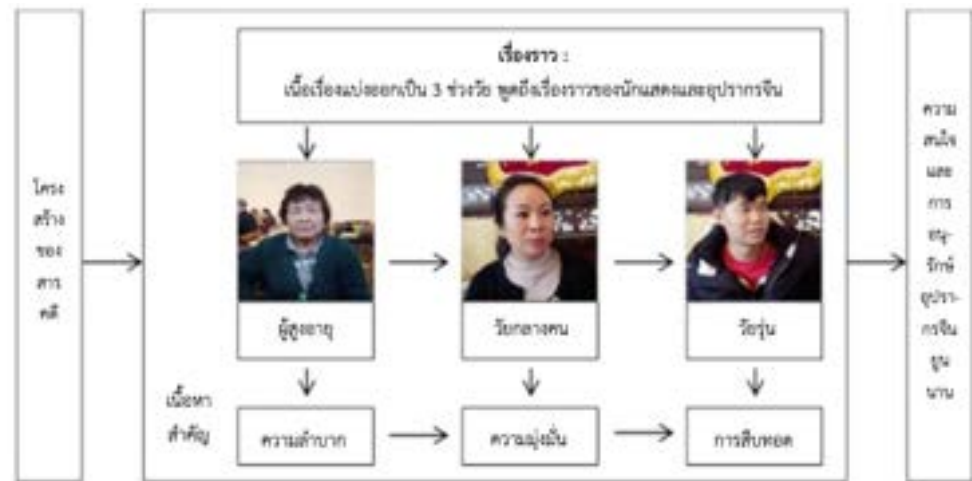
การสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์โดยยึดแนวคิดการสืบสานอุปรากรยูนนานเป็นหลัก

ผู้วิจัยได้เลือกปัญหาของการดำเนินการอุปรากรยูนนานของหัวหน้าคณะอุปรากรยูนนานผ่านหลงเตียนชี่ และการยืนหยัดและการต่อสู้สืบทอดของหัวหน้าคณะอุปรากรยูนนานกวนตู้หลี่หยวนผ่านการสืบทอดต่ออุปรากรยูนนานจากนักแสดงวัยรุ่นกู่ตู้หลี่หยวน สร้างสรรค์เรื่องราวของคน 3 รุ่น (คนสูงอายุ คนวัยกลางคน คนวัยรุ่น) ให้เป็นภาพยนตร์เชิงสารคดีอุปรากรยูนนาน “เสียงจิ้งยูนนานอยู่แห่งไหน” โดยใช้การถ่ายทอด สามจุดเด่นนี้มาวางกำหนดโครงสร้างของภาพยนตร์ ผสมผสานสุนทรียศาสตร์ความงามด้านศิลปะในองค์ประกอบต่าง ๆ ในการถ่ายทำ เพื่อให้ผู้ชมรับรู้ทั้งเรื่องของคุณค่าทั้งในด้านความงามและการสืบสานอย่างกลมกลืน

การสร้างสรรค์ผลงานสารคดีสั้น

1. การออกแบบหัวข้อ

ภาพยนตร์ผ่านทางวิธี “การเล่าเรื่อง” เนื้อหาหลักคือการยึดมุมมองของศิลปินอุปรากรยูนนาน 3 รุ่น (คนสูงอายุ/วัยกลางคน/วัยรุ่น) ถ่ายทอดปัญหา ความพยายาม และการสืบทอด โดยนำประเด็นแนวคิดสามหัวข้อนี้ มาแบ่งบรรยายเรื่องราวของพวกเขากับอุปรากรยูนนาน เพื่อแสดงศิลปะอุปรากรยูนนานดั้งเดิมและความรุ่งโรยทางการตลาดในปัจจุบัน รวมถึงสถานการณ์ที่อัดอั้นที่ขาดผู้สืบทอด นำเสนอภาพเพื่อให้ภาพยนตร์บรรลุถึงประสิทธิภาพในการถ่ายทอดมากที่สุดเพื่อปลุกความสนใจและการอนุรักษ์ต่ออุปรากรยูนนานดั้งเดิมซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

การออกแบบเค้าโครงเรื่อง

2. มุมมองและท่าทีของการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบของ“การเล่าเรื่อง”มาแสดงโดยยึดมุมมองของผู้สืบสานอุปการณานานแสดงเรื่องราวภูมิหลังของศิลปินดั้งเดิมของอุปการณานาน เพื่อแสดงการสืบสานและการพัฒนาของมรดกทางวัฒนธรรมที่ไม่ใช่จับต้องไม่ได้ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่การพัฒนาของอุปการณานานที่พัฒนาไม่เท่ากับอดีต ทำให้ผู้ชมเข้าใจสภาพปัจจุบันของอุปการณานานมากขึ้นผ่านทางการถ่ายทำจากการสัมภาษณ์ คำพูดที่ส่งผ่านต่อผู้ชมในการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และการสืบสานต่อวัฒนธรรมดั้งเดิม

3. กระบวนการก่อนการถ่ายทำและกระบวนการหลังการถ่ายทำ

ผู้วิจัยได้เลือกสถานที่ในการถ่ายทำอย่างเหมาะสม กับการกำหนดความยาวของเวลาภาพยนตร์ เพื่อเพิ่มความสนใจในการรับชมของภาพยนตร์ และสามารถดึงเอกลักษณ์และหัวข้อของภาพยนตร์โดดเด่นยิ่งขึ้น โดยสถานที่ที่เลือกหลัก ๆ เป็นพื้นที่จริงที่เกี่ยวข้องกับศิลปิน นักแสดงและผู้ชมอุปการณานาน ซึ่งเป็นพื้นที่โรงละครของคณะอุปการณานาน “กุฏิหลิหवन” ในเมืองโบราณกวนตุ๋กู่เจิ้น เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน นอกจากนี้ในขณะสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยได้เขียนเค้าโครงบทพูดเพื่อใช้ถ่ายทำและสัมภาษณ์อย่างละเอียด หลังจากผ่านการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ต่อผู้สืบสาน ผู้ชมและนักแสดงคนอื่น ๆ ของอุปการณานาน และนำเสนอมุมมองของเรื่องราวที่แท้จริงในนั้น รวมทั้งวางแผนการทำงานที่ชัดเจนของผู้ร่วมทำงาน

การแบ่งงาน	
ผู้กำกับ	ผู้วิจัย
ช่างภาพ	ผู้วิจัย คุณเหอเหิน คุณฉวนจือเจิง
การตัดต่อหลังการถ่ายทำ	ผู้วิจัย
คิวบทย	ผู้วิจัย
เสียงประกอบ	คณะทำงาน

สิ่งสำคัญของการสร้างสรรคงานภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้ ผู้สืบสานวัฒนธรรมอุปรากรยูนนานทุกท่านจะแสดงความคิดเห็นของตัวเองออกมาโดยธรรมชาติ การจัดมุมมอง และมุมกล้องจึงมีความสำคัญ รวมทั้งการสร้างองค์ประกอบจากภาพที่ปรากฏ ดังนั้นในขณะที่ถ่ายทำ นอกจากมุมกล้องที่เล่าบรรยายเรื่องราวหลักแล้ว ยังสามารถถ่ายทำมุมกล้องแบบครอบคลุมจำนวนมาก เพื่อใช้สำหรับการตัดต่อในภายหลัง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ตอนไปสถานที่ในการถ่ายทำครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้สำรวจสภาพสถานที่ในการถ่ายทำหลัก ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมหน้างานจริง และกระบวนการในการแสดง ผู้วิจัยได้ยืนยันเนื้อหาการถ่ายทำต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งของกล้องและมุมกล้องในการถ่ายทำ ทำการเตรียมพร้อมอย่างเต็มที่สำหรับการถ่ายทำในช่วงต่อไป

2) การไปถ่ายทำครั้งที่ 2 หัวหน้าคณะอุปรากรยูนนาน ตัดธุระชั่วคราวชั่วคราวและไม่ได้อยู่ในหน้างานจริง ดังนั้นจึงทำได้เพียงแค่ถ่ายสภาพแวดล้อมในคณะ ถ่ายการแสดงโชว์และฉากการสัมภาษณ์ของผู้ทำงานเกี่ยวกับอุปรากรยูนนาน เนื้อหาที่ถ่ายทำจำกัดมาก ดังนั้นก็ไม่สามารถทำภาพยนตร์สารคดีที่สมบูรณ์ให้เสร็จสิ้นได้

3) การไปถ่ายทำครั้งที่ 3 เนื่องจากสองครั้งแรกถ่ายในเวลาที่ย่ำแย่และเร่งรีบ ดังนั้นทำได้เพียงแค่ถ่ายเนื้อหาหลักบางส่วน จนกระทั่งถ่ายครั้งที่ 3 ผู้วิจัยจึงได้มีโอกาสถ่าย scenery shot เพื่อชดเชยมุมกล้องที่ขาดไปก่อนหน้านี้ สุดท้ายจึงสามารถถ่ายทำเสร็จสมบูรณ์ เนื้อหาหลัก ๆ ในขณะสัมภาษณ์ผู้ชมก็คือมุมมองของพวกเขาที่มีต่อมรดกทางวัฒนธรรมอุปรากรยูนนาน

4) การไปถ่ายทำในครั้งที่ 4 มุ่งเน้นไปที่ถนนเจียนจวี เมืองคุนหมิง เป้าหมายในการถ่ายทำหลัก ๆ คือหัวหน้าคณะอุปรากรยูนนานคุณหงเสี่ยวจู้ ฉากแรกคือลานละครกลางแจ้ง สภาพแวดล้อมที่เป็นกลางแจ้ง คนกลุ่มหนึ่งนั่งล้อมรอบสอดคล้องกับรูปแบบการแสดงแบบดั้งเดิมของอุปรากรยูนนานมากกว่า จึงได้ถ่ายวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ชัดเจนออกมา ฉากที่ 2 คือห้องพักผ่อนชั้น 2 แต่เนื่องจากสถานที่อยู่ในที่ร่ม แสงสว่างไม่เพียงพอ ในขณะที่ถ่ายทำส่วนใหญ่ผู้วิจัยต้องใช้ไฟเติมแสงมาช่วยถ่ายทำ ในส่วนสุดท้าย ผู้วิจัยต้องใช้ขาตั้งกล้องมาช่วยลดการสั่นของกล้อง

เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบของวิถีผู้คนที่นี่ดำเนินอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน สอดคล้องกับความต้องการของการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ โดยผู้วิจัยได้กำหนดภาพยนตร์สารคดีนี้ไว้ที่ 1 ตอน และมีความยาวประมาณ 10 นาที

4.แนวคิดเค้าโครงเรื่องและตัวละคร

สารคดีเรื่องนี้เริ่มต้นด้วยการบันทึกเรื่องราวของนักแสดงเก๋าสองคนที่จะมาบอกเล่าถึงประสบการณ์ของพวกเขาและถ่ายทอดสภาพของอุปรากรยูนนานแบบดั้งเดิมในยุคปัจจุบันเพื่อเรียกร้องให้ผู้ชมนั้นออกมาสนใจติดตามและอนุรักษ์อุปรากรยูนนานไว้ให้คงอยู่

เนื้อหาแบ่งออกเป็นสามส่วนคร่าว ๆ : ความยากลำบาก ความมุ่งมั่น และการสืบทอด โดยในส่วนของความมุ่งมั่นนั้นจะถูกถ่ายทอดโดยหัวหน้าคณะหงเสี่ยวจู้ ส่วนการสืบทอดนั้นจะถูกถ่ายทอดโดยนักแสดงรุ่นใหม่อย่างคุณหลี่เผิง ซึ่งทั้งสองมีความสัมพันธ์เป็นศิษย์และอาจารย์กัน

5.กระบวนการสอบถามและประเมิน

เมื่อสารคดีสั้น “เสียงจ้วญานานอยู่แห่งหนใด” เสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ขอคำแนะนำและแนวทางแก้ไขปัญหาจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 5 ท่านที่ทำการเรียนการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ได้เสนอคำแนะนำและแนวทางการแก้ปัญหาให้ผู้วิจัยจำนวนหนึ่ง ประกอบกับการที่ผู้วิจัยนั้นได้เชิญนักศึกษามหาวิทยาลัย จำนวน 50 คน มาร่วมรับชมสารคดีสั้น “เสียงจ้วญานานอยู่แห่งหนใด” จากนั้นดำเนินการกรอกแบบสอบถามและเขียนข้อเสนอแนะและความคิดเห็น จากนั้นก็จะเป็นการนำผลงานสารคดีสั้น “เสียงจ้วญานานอยู่แห่งหนใด” อัลดโหลดบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ อาทิเช่น “Youku” และ “Bilibili” จากการถ่ายทอดบนอินเทอร์เน็ตนั้นมียอดการเข้าชมทั้งสิ้น 396 ครั้ง สุดท้ายดำเนินการแก้ไขสารคดีสั้นตามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและนักศึกษาที่เป็นผู้ชมจนสำเร็จ

6. ปัญหาที่พบขณะถ่ายทำ

จากกระบวนการเตรียมพร้อมจนถึงกระบวนการหลังการถ่ายทำ สิ่งที่เป็นปัญหาระหว่างการทำงานวิจัยในการถ่ายทำ คือโครงสร้างของภาพยนตร์เชิงสารคดีและการจัดการการสัมภาษณ์ ในขณะการดำเนินการ ทั้งด้านการนัดหมายและเวลา สถานที่ มุมกล้อง รวมทั้งกระบวนการหลังการถ่ายทำ การติดต่อและการเพิ่มคำบรรยายที่ต้องตรวจทานอย่างถูกต้อง เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาดในขณะฉาย เพื่อนำเสนอผลงานที่ดีที่สุดออกมาสำหรับเผยแพร่และสืบสานวัฒนธรรมอุปรากรยูนนานนี้

7. การวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

ภาพยนตร์สารคดีสั้นส่วนมากถ่ายทำเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ต้องการเงินทุนและทีมงานจำนวนมากในการสนับสนุน ผู้วิจัยผลิตภาพยนตร์สารคดีสั้น “เสียงจ้วญานานอยู่แห่งหนใด” ขึ้น เพื่อส่งเสริมเผยแพร่และสืบสานทางวัฒนธรรม ที่อยู่ในวิถีชีวิตของชาวยูนนานแต่ดั้งเดิม อีกทั้งเป็นการยกระดับศักยภาพในการผลิตภาพยนตร์ การถ่ายทำภาพยนตร์สั้นในครั้งนี้ผู้วิจัยและทีมงานได้ลงสำรวจภาคสนามเพื่อสำรวจเนื้อหาการถ่ายทำที่แท้จริงของเมืองคุนหมิง อีกทั้งได้เก็บรวบรวมรูปแบบ

การแสดงของอุปรากรยูนนาน การสืบสานของวัฒนธรรมอุปรากรยูนนาน รวมถึงการสัมผัสภาษาของสภาพปัจจุบัน โดยใช้รูปภาพและวิดีโอบันทึกในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ปี ค.ศ.2019-2021 ช่วงเวลาประมาณ 2 ปี ทำให้ผู้ชมเข้าใจสถานการณ์การพัฒนาของอุปรากรยูนนานดั้งเดิมของมณฑลยูนนานผ่านทางอารมณ์ ความรู้สึกที่ได้รับและการสัมผัสภาษาของผู้สืบสานอุปรากรยูนนาน ตอบรับกับกรอบแนวคิดที่เป็นความจริงชัดเจนและหลากหลาย และกรอบแนวคิดยุคปัจจุบันของบุคคล สามารถตอบคำถามแต่ละประเภทได้โดยตรง เข้าถึงง่ายและเต็มไปด้วยประสิทธิภาพ เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม ทำให้คนรุ่นใหม่รู้จักถึงความสำคัญของอุปรากรยูนนานดั้งเดิม ในช่วงของการถ่ายทำการแสดงอุปรากรยูนนานผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีด้านสุนทรียศาสตร์ การมองผ่านความงาม เทคนิคการถ่ายทำด้วยมุมกล้องแบบ Close up สีสันที่ฉูดฉาดและเสน่ห์ในการแสดงของอุปรากรยูนนาน ดึงดูดสายตาของผู้ชม เทคนิคที่ใช้ รวมถึงดนตรีประกอบฉากและการตัดต่อหลังการถ่ายทำ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่กำลังใจของทีมและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ภาพยนตร์เชิงสารคดี “เสียงจิ้งยูนนานอยู่แห่งไหนใด” สามารถใช้รูปแบบที่มีความน่าสนใจมาถ่ายทอดเนื้อหาของเรื่องราว ให้มีความงดงาม อีกทั้งได้สร้างสรรค์การสัมผัสผัสประสบการณ์การเข้าชมที่มีคุณค่า

สรุป

การวิจัยหัวข้อ “เสียงจิ้งยูนนานอยู่แห่งไหนใด”การสร้างสรรค์ผลงาน ภาพยนตร์สารคดีผลักดันการสืบสานและการอนุรักษ์อุปรากรยูนนาน” ผู้วิจัยได้วิจัยเกี่ยวกับข้อมูลวัฒนธรรมอุปรากรยูนนานจากในเอกสารอ้างอิงและการดำเนินการสำรวจภาคสนาม เข้าใจสภาพปัจจุบันของอุปรากรยูนนานและภาพยนตร์สารคดีสั้น รวมถึงภาพยนตร์สารคดีสั้นที่เกี่ยวข้องกับอุปรากรจีน จะถือเป็นการอ้างอิงของการทำภาพยนตร์สั้น “เสียงจิ้งยูนนานอยู่แห่งไหนใด” เพื่อให้มีประสิทธิภาพและคงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเป้าหมายการวิจัย ผลลัพธ์ทางการวิจัยและการพูดคุยดังต่อไปนี้:

จากมุมมองของการสัมผัสภาษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหัวข้อ“เสียงจิ้งยูนนานอยู่แห่งไหนใด”การสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์สารคดีผลักดันการสืบสานและการอนุรักษ์อุปรากรยูนนาน”ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่านเห็นตรงกันว่า เนื้อหาที่แฝงอยู่รวมถึงเทคนิคโดยรวมที่เลือกใช้อย่างเช่นคุณภาพเสียง มุมกล้อง ฉาก ความรู้ที่ถ่ายทอดสู่ผู้ชมและข้อดีที่แฝงอยู่ในภาพยนตร์สารคดีที่อยู่ในภาพยนตร์สารคดี “เสียงจิ้งยูนนานอยู่แห่งไหนใด”นี้ ล้วนเหมาะสมอย่างมาก รวมถึงสามารถใช้รูปแบบทำให้คนหลงใหลจนยากจะถอนตัวมาถ่ายทอดความรู้สึกที่ได้รับและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกันของอุปรากรยูนนานดั้งเดิม ในขณะเดียวกันก็พบ ผ่านทางการสอบถามถึงความคิดเห็นไปยังนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยจำนวน 50 คน ว่าภาพยนตร์สารคดีนี้สามารถดึงดูดความปรารถนาในการรับชมของกลุ่มทดลองได้ ผู้วิจัยได้เชิญคนที่มีความสนใจมาชม และหลังจากที่คนที่มีความสนใจได้เข้าร่วมชมภาพยนตร์แล้วพบว่า สามารถทำให้พวกเขาเรียนรู้และเข้าใจประวัติศาสตร์และภูมิหลังของอุปรากรยูนนาน

ตามมุมมองของผู้สืบสานวัฒนธรรมอุปรากรยูนนานและความคิดเห็นที่ผู้วิจัยอยากจะ

ถ่ายทอดที่สุด รวมถึงวิธีการของการสืบสานเนื้อหาวัฒนธรรมอุปรากรยูนนาน นี่ทำให้อุปรากรยูนนานสามารถดึงดูดต่อไป นักท่องเที่ยวและเจ้าของวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องให้รู้จักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม ผลประโยชน์และความสำคัญที่แฝงอยู่ในอุปรากรยูนนานทำให้มันได้สืบสานต่อไป อีกทั้งยังส่งเสริมการอนุรักษ์ในอนาคต การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์ทางการวิจัย ก่อให้เกิดความรู้ในการศึกษาที่สำคัญสองด้าน ด้านที่ 1 คือเข้าใจวัฒนธรรมอุปรากรจีนแบบดั้งเดิมของมณฑลยูนนาน เข้าใจความยากของเอกลักษณ์เฉพาะตัวและการสืบสานของมัน ด้านที่ 2 คือการถ่ายทอดและการผลักดันส่งเสริมของอุปรากรยูนนานดั้งเดิมของมณฑลยูนนาน ทำให้มันได้รับการอนุรักษ์และสืบสานคุณค่าผลลัพธ์ทางการวิจัยนี้สามารถสรุปออกมาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

- ในขณะที่ถ่ายภาพยนตร์สารคดีอุปรากรยูนนาน ต้องการข้อมูลพื้นฐานของการวิจัยอุปรากรจีนอย่างมาก ต้องเข้าใจประวัติศาสตร์ ภูมิหลังและวิธีการแสดงของอุปรากรยูนนานดั้งเดิม ทำให้เรื่องราวสามารถดำเนินการปล่อยและพัฒนาตามรูปแบบชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งจะสามารถส่งผลกระทบและกระตุ้นกลุ่มคนวัยรุ่น ทำให้พวกเขารู้จักความสำคัญของการสืบสานอุปรากรยูนนาน อีกทั้งซึมซับคุณค่าดั้งเดิมและคงการพัฒนาอย่างยั่งยืนไว้

- ปัจจุบันในยุคของเทคโนโลยีโดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตที่ถูกถ่ายทอดออกไปอย่างกว้างขวาง จัดเตรียมโอกาสและพื้นที่ทางการศึกษาที่ใหญ่หือมา ในยุคโลกาภิวัตน์พวกเราสามารถมีส่วนร่วม ศึกษาเรียนรู้และสร้างสรรค์ประสบการณ์ทั่วโลกอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และก็เป็นวิธีในการส่งเสริมและถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกเชื่อว่ามีประสิทธิภาพสูงและสะดวกรวดเร็ว ผู้คนในยุคใหม่กำลังปรับตัวกับรูปแบบชีวิตในยุคปัจจุบันที่รวดเร็วอย่างมาก โดยเฉพาะถ้าผู้วิจัยจัดเตรียมกรณีศึกษาที่มีเรื่องราวน่าสนใจและมีความรู้ “เสียงิ้วยูนนานอยู่แห่งไหน” ถ่ายทอดผ่าน Youtube หรือทางอินเทอร์เน็ต จะสามารถผลักดันอุปรากรยูนนานดั้งเดิมของยูนนานไปยังกลุ่มผู้ชมทำให้กลุ่มผู้เข้าชมเข้าใจอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น มันสามารถซึมซับและดึงดูดสมาชิกของผู้คนสาธารณะ เป็นรูปแบบการสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับคนยุคปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- Cao G. (2018). Mobile Internet Analysis of the creation and dissemination of intangible cultural heritage documentaries of the times: Taking the series of documentaries “Yibin Intangible Cultural Heritage” as an example. Today, Media.
- Cui Q Y. (2018). Creation skills and cultural inheritance of intangible cultural heritage documentaries. Chongqing Normal University.
- Fu G C. (2013). Intangible Cultural Heritage Documentary Creation in the Meaning of Cultural Communication. News Knowledge, (7):70-71.
- Guyu Z Y. (2009). From “Six Hundred Years of Kunqu Opera” to see the composition of “multiple grammar” in cultural documentary creation. News and Communication.

- Lin D. Williams (LindaWilliams). (2000). Mirror without memory. Film Art, (2).
- Lin H C. (2018). Talking about how to shoot and protect “intangible cultural heritage” documentaries. Popular Literature and Art, 439(13):192-193.
- Sheila C B. (2011). Documentaries also tell stories. Beijing: World Book Publishing Company Beijing Company, 4:3
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Adopted at the 32nd conference held in Paris, France from 29th to October 17th.
- Wang F. (2018). Research on the Story Expression of Intangible Cultural Heritage Documentaries. Henan University.
- Xiao P. (2005). “The Voice of the Past”: A Speaker’s Perspective, Point of View and Image Writing. Modern Communication, (6).
- Xu D H. (2015). On the Image Memory and Cultural Expression of Intangible Cultural Heritage Documentary Documentary——Taking the Graduation Design “The Last Perseverance” as an Example. Zhejiang University of Media and Communications.
- Xu Q. (1993). The cultural background and artistic characteristics of Yunnan Opera. Drama Art, (2):27-32.
- Xu T. (2018). Research on the communication strategy of intangible cultural heritage documentaries. Liaocheng University.
- Yang J, Liu J Y. (2011). Research on the development and protection of Yunnan Lantern and Yunnan Opera (2). Ethnic Art Research, (3):21-32.
- Zhang A. (2018). “Intangible cultural heritage” documentaries in “intangible cultural heritage” protection. Hebei University.
- Zhang Z Y. (2008). Talking about the development of local opera and the comparison of Yunnan opera. Ethnic Art Research, (5):51-54.
- Zhao T, Li A L. (2017). Video Art and Modern Inheritance of Intangible Cultural Heritage: Taking the Documentary “South of the Sea” as an Example. Young Reporter, (27):85-86.
- Zhao Z W. (2016). Research on “Intangible Cultural Heritage” TV Documentary in Yunnan. Art Review, (11):181-182.
- Zhou J. (2012). Research on Intangible Heritage TV Feature Films——Taking “Kunqu Opera” as an Example. Tianjin Normal University.
- Zhu D L. (2009). “Six Hundred Years of Kunqu Opera”. China TV, 2.15
- Zhu J H. (2008). Documentary creation. Beijing: Renmin University of China Press,.